

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра української літератури і компаративістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Галузь знань 0303 Журналістика та інформація
Напрямок підготовки 6.030303 «Видавнича справа та редагування»

(освітньо-кваліфікаційний рівень *бакалавр*)

Гуманітарний інститут

2015-2016 рік

УДК 378.1(073)

ББК 74.580

Робоча програма «Сучасна українська література» для студентів напряму підготовки 6.030301 «Видавнича справа та редагування», галузь знань 0303 Журналістика та інформація. — К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015. — 29 с.

Розробник: *Богданець-Білоskalенко Наталія Іванівна*, д.п.н., доцент кафедри української літератури і компаративістики

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української літератури і компаративістики

Протокол від “27” серпня 2015 року № 1

Завідувач кафедри української літератури і компаративістики (А. С. Брацкі)

Структура програми типова

Години відповідають робочому навчальному плану

Заступник директора Гуманітарного інституту з навчальної роботи (О. В. Єременко)

© КУБГ, 2015

© Богданець-Білоskalенко Н.І., 2015

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.	9
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I. Постмодерна епоха в Україні: дискусії, спроба періодизації.</i> .	8
<i>Змістовий модуль II. Тенденції розвитку новітньої української прози.</i> .	9
<i>Змістовий модуль III. Розвиток драматургії і театрального мистецтва кінця</i>	
<i>XX – початку XXI століття</i>	11
IV. Навчально-методична карта дисципліни	13
V. Плани семінарських занять.....	14
VI. Завдання для самостійної роботи.	22
VII. Система поточного та підсумкового контролю.	24
VIII. Методичне забезпечення курсу	26
IX. Питання до екзамену.	26
X. Рекомендована література	
Основна.	28
Додаткова.	29

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робочу навчальну програму з дисципліни “Сучасна українська література” укладено згідно з вимогами кредитно-трансферної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни “Сучасна українська література”, необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Сучасна українська література постає як строката, мозаїчна картина. Активно про себе заявило молоде покоління письменників (С.Жадан, Л.Дереш, Т.Малярчук). Плідно працюють також дебютанти 80–90-х років ХХ ст. (Ю.Андрухович, О.Ірванець, І.Малкович, І.Андрусак, О.Забужко, Ю.Винничук, В.Шкляр, М.Матіос, І.Роздобудько, В.Лис, Є.Кононенко). На сучасний літературний процес відчутний також вплив і письменників старшого покоління (Л.Костенко, Б.Олійник, І.Драч, П.Загребельний, Р.Іваничук, Вал. Шевчук).

“Сучасна українська література” є складовою частиною дисциплін філологічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає розв’язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців.

Основна мета курсу: вивчення сучасного українського літературного процесу у найвизначніших персоналіях, найкращих творах і провідних художніх напрямках кінця ХХ – початку ХХІ століття.

Поставлена мета передбачає реалізацію таких **завдань**:

- поглиблення знань про сучасне українське письменство, його світоглядні, художні та стильові орієнтири;
- ознайомлення з найкращими іменами української поезії, прози і драматургії кінця ХХ – початку ХХІ ст.;
- вивчення специфіки постмодернізму в сучасній українській літературі, означеного “карнавальним постмодернізмом”, “феміністичним постмодернізмом”, “метафізичним апокаліпсисом”, “постмодерною бездомністю”;
- з’ясування особливостей розвитку української поезії порубіжжя ХХ – ХХІ століть, у якому наявні кілька мистецьких течій: традиційна, авангардна та герметична;
- вивчення специфіки розвитку сучасної української прози, зокрема таких шкіл, як “житомирсько-київська”, “галицька”, “жіноча”;
- аналіз стану та перспектив розвитку сучасної української драматургії і театру, а також творчості драматургів як старшого, так і молодшого поколінь;
- прищеплення умінь аналізу художніх творів із застосуванням сучасних здобутків літературознавчої науки.

За навчальним планом, окрім лекційного курсу, програма передбачає семінарські заняття з основних тем, самостійну роботу студентів.

Матеріали навчального курсу максимально скеровані на самостійну роботу студентів, зокрема на вивчення науково-критичної літератури, систематизацію засвоєних знань, а також на оволодіння навичок самостійного аналізу художніх текстів.

У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти *набувають уміння та навички:*

– характеризувати основні рушійні чинники розвитку української літератури кінця ХХ – початку ХХІ століття;

– оцінювати окремі художні явища української літератури кінця ХХ – початку ХХІ століття й висвітлювати їхнє значення для цілого літературного процесу;

– оперувати сучасними літературознавчими поняттями, пов’язаними з інтерпретаційними практиками осмислення літературних процесів кінця ХХ – початку ХХІ століття;

– вміти здійснювати текстуальний аналіз художніх творів української літератури кінця ХХ – початку ХХІ століття, а також з точки зору їхньої естетичної вартості, культуротворчої цінності, суспільного значення тощо.

Тематика семінарських занять передбачає проблемний підхід до літературних явищ кінця ХХ – початку ХХІ століття, розуміння їх специфіки, а також вміння розглядати окрему творчу особистість у загальнокультурному контексті доби. До кожної із тем семінарського заняття пропонуються завдання і список літератури для опрацювання. Це сприятиме поглибленню знань магістрантів та формуватиме вміння вести науковий пошук.

До списку літератури включено навчальні підручники, посібники, монографічні дослідження, а також найновіші праці, опубліковані в сучасних українських часописах, зокрема таких, як “Слово і час”, “Сучасність”, “Літературна Україна”, “Вітчизна”, “Дзвін”, “Дніпро”, “Березіль”, “Київ” тощо.

Вивчення бакалаврами навчальної дисципліни “Сучасна українська література” розраховано на один семестр і завершується складанням екзамену.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 120 год., із них 20 год. – лекції, 22 год. – семінарські заняття, 42 год. – самостійна робота, 3 модульні контрольні роботи – 6 год., екзамен – 30 год.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

«Сучасна українська література»

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Курс:	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>4 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>3 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>120 годин</i></p> <p>Тижневих годин: <i>4 години</i></p>	<p>Шифр та назва напрямку <i>0303 Журналістика та інформація</i></p> <p>Шифр та назва спеціальності <i>6.030301 «Видавнича справа та редагування»</i></p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>«бакалавр»</i></p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: I.</p> <p>Семестр: I</p> <p>Аудиторні заняття: 42 годин, з них: Лекції (теоретична підготовка): 20 годин Семінарські заняття: 22 години</p> <p>Модульні контрольні – 6 год.</p> <p>Самостійна робота: 42 годин</p> <p>Вид контролю: <u>Екзамен</u> (30 год)</p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Разом	Аудиторних	Лекцій	Семинар.	Самостійна робота	МКР
Змістовий модуль I «Постмодерна епоха в Україні: дискусії, спроба періодизації, провідні естетичні орієнтації»							
1.	Вступ. Розвиток сучасної української літератури. Явище постмодернізму	8	4	2	2	4	-
2.	Український поетичний авангард кінця ХХ ст. Пошуки новітньої української поезії	12	6	2	4	4	2
Разом		20	10	4	6	8	2
Змістовий модуль 2 Тенденції розвитку новітньої української прози							
3.	Жанрово-стильова різноманітність новітньої української прози	4	2	2	-	2	
4.	Стильові особливості прози представників галицької школи. Творчість Ю.Андруховича, Т.Прохаська, Ю.Іздрика	8	4	2	2	4	
5.	Творчість Василя Шкляра, Володимира Лиса, Валерія Шевчука.	12	4	2	2	8	
6.	Сучасна жіноча українська проза. О.Забужко М.Матіос, Г.Пагутяк, Є.Кононенко, Г.Вдовиченко І.Роздобудько	16	8	4	4	8	
7.	Здобутки української альтернативної прози ХХІ ст. С.Жадан, І.Карпа, Л.Дереш, Т.Малярчук, С.Ушкалов	8	4	2	2	2	2
Разом		48	22	12	10	24	2
Змістовий модуль 3 Розвиток драматургії і театрального мистецтва кінця ХХ – початку ХХІ століття. Сучасна література для дітей							
8.	Розвиток сучасної драматургії і театру	13	8	4	4	5	
9.	Сучасна українська дитяча література. Основні репрезентанти (З.Мензатюк, С.Дерман- ський, В.Рутківський, І.Роздобудько, І.Андрусак)	9	2	-	2	5	2
Разом		22	10	4	6	10	2
Екзамен		30					
Разом за навчальним планом		120	42	20	22	42	6

III. ПРОГРАМА ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

«Постмодерна епоха в Україні: дискусії, спроба періодизації, провідні естетичні орієнтації»

Вступ.

Тенденція розвитку української літератури наприкінці ХХ – початку ХХІ століття. Зміна характеру розвитку літературного процесу. Типи дискурсів у сучасній українській літературі.

Лекція 1. *Розвиток сучасної української літератури. Явище постмодернізму (2 год.)*

Історичні обставини творення новітньої української літератури. Нові суспільні умови для розвитку української літератури внаслідок здобуття Україною незалежності. Нова естетична стратегія розвитку української літератури, руйнування “Карфагену української провінційності” (Юрій Шевельов), поява нової генерації українських митців слова. Зникнення штучної “ідеологічної завіси” щодо розвитку української літератури на материковій Україні і в діаспорі, повернення літературно-мистецьких надбань минулих епох, творів митців діаспори.

Періодизація новітньої української літератури.

Типи дискурсів у сучасній українській літературі: модерний, неомодерний, заповідально-селянський, постмодерний, феміністичний.

Характеристика постмодернізму, синтез у ньому різних художніх систем, мистецтва й антимистецтва, елітарної і масової культури, поєднання карнавального, іронічно-сміхового та серйозного ставлення до дійсності, його жанрова система, особлива концепція світу.

Періодичні видання та книговидавництва.

Роль і місце новітньої української літератури в мистецькому освоєнні світу.

Література: 5, 6, 7, 8, 9.

Лекція 2. *Український поетичний авангард кінця ХХ ст. Пошуки новітньої української поезії (2 год.)*

Основні етапи розвитку українського поетичного авангарду.

Літературні угруповання: асоціація “Нова література”, АУП (Асоціація українських письменників), “Бу-Ба-Бу”, “Нова дегенерація”, “Пропала грамота”, “Західний вітер”, “ЛуГоСад”, “500”, “Червона фіра”. Сучасні часописи та альманахи.

Естетика руйнування штампів соціалістичного реалізму у творчості представників угруповань 90-х років ХХ століття.

Семінар 1. Українська література кінця ХХ – початку ХХІ століття. Український поетичний авангард. Творчість поетів угруповання “Бу-ба-бу” (2 год.).

Тематичне спрямування новітньої української поезії. Мотиви втрати, самотності, смерті в ліриці кінця ХХ – початку ХХІ століття.

Ліричний герой та автор новітньої української поезії: точки дотику. Особливості версифікації.

Література: 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9.

Семінар 2. Творчість представників угруповань “Нова дегенерація”, “Пропаля грамота”, “ЛуГоСаД” та інших поетів кінця ХХ – початку ХХІ століття (2 год.).

Семінар 3. Жіноча поезія. Інтимна, любовна лірика кінця ХХ – початку ХХІ століття (2 год.).

Література: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Тенденції розвитку новітньої української прози.

Лекція 3. Жанрово-стильова різноманітність новітньої української прози (2 год.).

Явище експериментальної прози в українській літературі на зламі ХХ-ХХІ ст.

Використання елементів карнавалу, сміхової культури в літературі.

Проза постмодерністів. Прозові школи (київсько-житомирська: Є.Пашковський, В.Медвідь, О.Ульянченко, Б.Жолдак, Є.Кононенко, О.Забужко та ін.; і львівсько-франківська (галицько-станіславська): Ю.Андрухович, Т.Прохасько, Ю.Іздрик, С.Процюк та ін.) та їх мистецькі здобутки.

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9.

Лекція 4. Стильові особливості прози представників галицької школи. Творчість Ю.Андруховича, Т.Прохаська, Ю.Іздрика (2 год.).

Галицька прозова школа в контексті постмодернізму.

Прозова творчість Ю.Андруховича. Пастиш як ознака стилю прозаїка.

Роман “Рекреації” (1992) Ю.Андруховича – перший постмодерний твір сучасної української літератури: система образів, проблематика.

Антиколоніальна спрямованість роману “Московіада” (1993). Специфіка жанру, проблематика, система образів.

Постмодерна поетика роману “Перверзія” (1996): колажування, полістилізм, інтертекстуальність, єдність масового та елітарного.

Антиколоніальна проблематика роману “Дванадцять обручів” (2003). Особливості наративу, герої-фігури, герої-маски, підкреслена демонстрація технології творення тексту, відкритість, демонстративність гри з персонажем.

Життєвий та творчий шлях Т.Прохаська. Твори: “НепрОсті” (2002), “Ботакє”, “З цього можна зробити кілька оповідань” (2005).

Короткий огляд життєвого та творчого шляху Ю.Іздрика. Змалювання постчорнобильського часу, шизофренічної особистості, роздвоєння і розстроєння героя у романі “Воцтек” (1997). Мала проза Юрія Іздрика (на прикладі

“Сонлітньоїночі”, “Сон про пошуки води”). Прикметні риси культурологічна есеїстка Ю.Іздрика “Флешка. Дефрагментація” (2009).

Життєвий та творчий шлях Ю.Винничука. Роман “Весняні ігри в осінніх садах”.

Семінар 4. Творчість представників галицької школи прозаїків: Т.Прохасько, Ю.Іздрик, Ю.Винничук (2 год.).

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 13, 15, 17.

Лекція 5. Проза Василя Шкляра, Володимира Лиса, Валерія Шевчука. Жанрові особливості (2 год.)

Постать і творчість Василя Шкляра в літературно-критичному висвітленні. Особливості творення хронотопу в романах «Ключ» та «Елементал». Історична основа романів «Залишенець. Чорний ворон», «Маруся».

Майстер художнього слова Володимир Лис. Особливості стилю. Аналіз творів «Країна гіркої ніжності» (2015), «Соло для Соломії» (2014), «Графиня» (2010), «Століття Якова»(2009), «Маска».

Особливості світобачення Валерія Шевчука. Зв'язок із давньою українською літературою, міфами. Художні та філософські особливості роману «Дім на горі».

Семінар 5. Жанрово-стильові особливості прози Василя Шкляра, Володимира Лиса, Валерія Шевчука (2 год.).

Лекція 6-7. *Сучасна жіноча українська проза. О.Забужко, М.Матіос, Г.Пагутяк, Є.Кононенко, Г.Вдовиченко, І.Роздобудько (4 год.).*

Феміністичний рух в Україні. Сутність поняття “жіноча проза”, феміністичний контекст сучасної української жіночої прози.

Роман “Польові дослідження з українського сексу” (1996) – “драматична і захоплююча історія боротьби за право бути жінкою, бути вільною особистістю у вільній країні...”, перший український роман, що здобув визнання за межами України. Зарубіжна та українська критика “Про польові дослідження...” („Хай буде соромно тому, хто погано про це подумає” (автор).

Проблеми творчої особистості жінки у повісті “Я, Мілена” (1997).

Проблематика повісті “Дівчатка” (1998).

Трансформація фольклорного матеріалу у “Казці про калинову сопілку” (2000).

Збірка прози “Сестро, сестро” (2003) – книжка-самоантологія. Оповідання “Сестро, сестро”, особливості жанру твору. Тема, проблематика. Узагальнення життя через призму дитячої і сформованої жіночої свідомості. Образ “кагебіста”. Роль мови для характеристики персонажа. Інші оповідання збірки “Сестро, сестро”.

Життєвий та творчий шлях М. Матіос. Роман “Солодка Даруся” (2004) лауреат Національної Шевченківської премії. “Щоденник страченої” (2005) – “психологічне дослідження” М.Матіос про згубну пристрасть. Повість “Москалиця” (2008) М.Матіос: жанрово-композиційні особливості. “Майже ніколи не навпаки” (2007): трансцендентний реалізм, екзистенціальні вкраплення з

властивою лише Марії Матіос мовою, непересічні колізії в житті звичайних людей. Оповідання “Апокаліпсис” М.Матіос.

Життєвий і творчий шлях письменниці Є.Кононенко. Зображення жінки на зламі формацій у новелістиці Є.Кононенко: “Новели для нецілованих дівчат”, “Повії теж виходять заміж”. Екзистенційні проблеми крізь призму детективного жанру (романи “Імітація”, “Зрада”, “Жертва забутого майстра”). Феміністичні проблеми у повістях “Без мужика”, “Ностальгія”.

Творчість І.Роздобудько. Романи “Ескорт у смерть” та “Гудзик”.

Дебютний роман Г.Вдовиченко “Пів’яблука” (2008). Роман “Тамдевін” Г.Вдовиченко — “це поезика Франсуази Саган, традиційність Шарлотти Бронте, романтика Ірен Роздобудько та казковість самої ГалиниВдовиченко”.

Семінар 6. Сучасна українська “жіноча проза”. Прозова творчість О.Забужко, М.Матіос (2 год.).

Семінар 7. *Особливості прози Г.Вдовиченко, І.Роздобудько, Є.Кононенко, Люко Дашвар(2 год.).*

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 16, 20.

Лекція 8. Здобутки української альтернативної прози ХХІ ст.: С.Жадан, І.Карпа, Л.Дереш, Т.Малярчук, С.Ушкалов (2 год.).

Жадан Сергій. “Депеш Мод” (2004), “Біг Мак 2” (збірка оповідань і поезій) (2007), Ворошиловград (2010).

Дереш Любоко. “Архе”, “Культ”, “Намір!”, “Поклоніння ящірці”, “Притча про Дрозофіл”, “Тереза та парабола”, “Трохи пітьми”, “Throbbing Gristle”.

Драматична суперечність Ірени Карпи. “50 хвилин трави” (2002), “Сни Ієрихона” (2002), “Полювання в Гельсінкі” (2003), “Стоянка Amor Fati” (2003), “Фройд би плакав” (2004), “Ганеша і Синкопа”, “Перламутрове Порно (Супермаркет самотності)” (2005), “Цукерки, фрукти і ковбаси” (2010).

Дискурс любові, сексуальності та влади у текстах Тані Малярчук. Молодіжні субкультурні романи Світлани Поваляєвої.

Ушкалов С. “БЖД”.

Семінар 8. Молода альтернативна проза С.Жадана, Л.Дереша, І.Карпи, С.Поваляєвої, Т.Малярчук, С.Ушкалова. (2 год.).

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 12, 21.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Розвиток драматургії і театрального мистецтва кінця ХХ – початку ХХІ століття.

Сучасна українська література для дітей

Лекція 9-10. *Розвиток сучасної драматургії і театру (2 год.).*

Поява антологій молоді драматургії “У чеканні театру” (1998), “У пошуках театру” (2003). Різновекторність сучасної української драматургії. “Реаліті-шоу” від Неди Нежданої (п’єса “Самогубство самотності”). Біографічний канон у сучасній українській драматургії (О.Миколайчук “Ассо та Піаф”, “Оноре, а де

Бальзак”). Драматургічна творчість В.Ірванця (“П’ять п’єс”). “Відверта” драматургія Леся Подерв’янського.

Семінар 9. Жанрове розмаїття сучасної української драматургії. Пошуки молодих драматургів. (2 год.).

Семінар 10. Пошуки молодих драматургів. (2 год.).

Література: 1, 4, 5, 6, 8, 9, 12,19.

Семінар 11. Сучасна українська дитяча література (2 год.).

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Дитяча література»

Разом: 120 год., лекції – 20 год., семінарські заняття – 22 год., МКР – 6 год., самостійна робота – 42 год.

(I семестр)

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II					Змістовий модуль III	
Назва модуля	«Постмодерна епоха в Україні: дискусії, спроба періодизації, провідні естетичні орієнтації»		Тенденції розвитку новітньої української прози.					Розвиток драматургії і театрального мистецтва кінця XX – поч. XXI ст.	
Кількість бал. за модуль	70 балів		137 балів					79 балів	
Лекції	1	2	3	4	5	6-7	8	9	10
Теми лекцій	Вступ. Розвиток сучасної української літератури. Явище постмодернізму 1 б.	Укр. поетичний авангард кінця XX ст. Пошуки новітньої укр. поезії 1 б.	Жанрово-стильова різноманітність новітньої української прози 1 б.	Стильові особливості прози представників галицької школи. Творчість Ю. Андруховича, Т. Прохаська, Ю. Іздрика 1 б.	Проза Василя Шкляра, Володимира Лиса, Валерія Шевчука. 1 б.	Сучасна жіноча українська проза. 1 б.	Здобутки української альтернативної прози XXI ст. 1 б.	Розвиток сучасної драматургії і театру. 1 б.	
Теми семінарських занять	1. Український поетичний авангард. Творчість поетів угруповання «Бу-ба-бу» 11 б.	3. Жіноча поезія. Інтимна, любовна лірика кінця XX – початку XXI ст. 11 б.	2. Дитяча література I періоду (сер. XIX ст. – поч. XX ст.) на Західній Україні 11 б.	4. Творчість представників галицької школи: Т. Прохасько, Ю. Іздрик, Ю. Винничук 11 б.	5. Жанрово-стильові особливості прози В. Шкляра, В. Лиса, В. Шевчука 11 б.	6. Прозова творчість О. Забужко, М. Магіус 11 б.	8. Молода альтернативна проза Жадана, Дереша, Карпи 11 б.	9. Жанрове розмаїття сучасної української драматургії. 11 б.	10. Пошуки молодих драматургів. 11 б.
Теми семінарських занять		2. Творчість представників угруповань 11 б.	3. Твори дитячої літератури кінця XIX – поч. XX ст. (I період) на Східній Україні 11 б.			7. Особливості прози Вдовиченко, Роздобудько, Кононенко, ЛякоДашвар 11 б.			11. Сучасна українська дитяча література 11 б.
Самостійна робота	20 балів		30 балів					20 балів	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)		Модульна контрольна робота 2 (25 балів)					Модульна контр. робота 3 (25 балів)	
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)								

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Ідейно-естетичні пошуки в новітній українській поезії

Семінар 1.

Українська література 90-х років ХХ століття.

Український поетичний авангард.

Творчість поетів угруповання “Бу-ба-бу”.

План

1. Нові суспільні умови для розвитку української літератури внаслідок здобуття Україною незалежності. Нова естетична стратегія розвитку української літератури, руйнування “Карфагену української провінційності” (Юрій Шевельов), поява нової генерації українських митців слова. Зникнення штучної “ідеологічної завіси” щодо розвитку української літератури на материковій Україні і в діаспорі, повернення літературно-мистецьких надбань минулих епох, творів митців діаспори.

2. Типи дискурсів у сучасній українській літературі: модерний, неомодерний, заповідально-селянський, постмодерний, феміністичний.

3. Характеристика постмодернізму, синтез у ньому різних художніх систем, мистецтва й антимистецтва, елітарної і масової культури, поєднання карнавального, іронічно-сміхового та серйозного ставлення до дійсності, його жанрова система, особлива концепція світу.

4. Літературні угруповання: асоціація “Нова література”, АУП (Асоціація українських письменників), “Бу-Ба-Бу”, “Нова дегенерація”, “Пропала грамота”, “Західний вітер”, “ЛуГоСад”, “500”, “Червона фіра”. Сучасні часописи та альманахи.

5. Основні етапи розвитку українського поетичного авангарду.

6. Загальні відомості про угруповання “Бу-ба-бу” та інші неоавангардистські групи.

7. Характеристика основних поетичних збірок Ю. Андруховича (“Небо і площі” (1985), “Середмістя” (1985), “Екзотичні птахи і рослини” (1991, 2003)). Постмодерність художнього дискурсу Ю. Андруховича.

7.1. “Пісня мандрівного спудея” Ю. Андруховича – ключ до розуміння творчого кредо автора.

7.2. Цикл “Кримінальні сонети” Ю. Андруховича як поєднання патетики з іронією, нахил до стилізаторства, маскування “ліричного героя”.

7.3. Проблема переродження сучасних українців у поезії “Козак Ямайка” Ю. Андруховича.

7.4. Трагічні уроки історії, пародія, суржик, іронія, гротеск, сарказм як основні засоби моделювання світу і героїв у циклі “Кишеньковий Яворницький”.

7.5. Осмислення проблем сучасності в поезії “Back in USSR” Ю. Андруховича.

7.6. Музичні проекти Ю. Андруховича.

8. Життєвий і творчий шлях О. Ірванця.

8.1. Жанр пародії у поезії О.Ірванця (цикл “Уроки класики”, “Любіть Охлахому”, “Пісні східних слов’ян” та ін.).

8.2. Метафізичні мотиви у поезіях “Мій хрест”, “Переночуй мене, вишневий саде”, “Короткий вірш про кінець світу”.

9. Поетичний світ В.Неборака. Характеристика основних збірок (“Бурштиновий час”, “Літаюча голова”, “Альтер его”, “Розмова зіслугою”, “Епос про тридцять п’яту хату”).

9.1. Експериментування з формою віршів (“Бубон”, “Пісенька про Лялю-Бо” та ін.).

9.2. Мотив розчарування життям у поезіях В.Неборака “Відліт з Академічного року Божого 1997-го”, “Епос про втрачені окуляри”.

9.3. Політичний підтекст поезії В.Неборака “Ще один лист (в Україну – з півдня)”.

Література

Андрусів С. Модернізм / постмодернізм: ланки безконечного ланцюга історико-культурних епох // Світовид. – 1997. – №1-2.

Анісімова Н. Український поетичний авангард кінця 20 ст. // Дивослово. – 2003. – №6. – С.2-10.

Аршинова Л. “Бу-ба-бу”, “Лугосад”, “Пропала грамота”: поняття про неоавангардизм: урок // Українська мова та література. – 2008. – №13/16. – С.95-97.

Андрухович Ю., Неборак В., Ірванець О. Бу-Ба-Бу: Вибрані твори / Василь Габор (упоряд., авт. проект, бібліограф. відомості та прим.). Л.: Піраміда, 2007. – С.15-64.

Андрухович Ю., Неборак В., Ірванець О. Бу-Ба-Бу: Вибрані твори / Василь Габор (упоряд., авт. проект, бібліограф. відомості та прим.). – Л.: Піраміда, 2007. – С.64-217.

Бойчук Б. Троїсті музиканти (Жадан – Карпа – Андрухович) // Кур’єр Кривбасу. – 2005. – №183. – С.199-202.

Голобородько Я. Нова естетика Юрія Андруховича: Рефлексії над збіркою “Пісні для мертвого півня” // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2006. – №9-10. – С.112-122.

Жадан С. Голова, що пролітає пізно – пролітає мимо (Поезія В.Неборака) // Український засів. – 1995. – №4. – С.86-89.

Матвієнко С. Мамай у павутинні (Рецензія на збірку В.Неборака “Епос про тридцять п’яту муху”) // Критика. – 2000. – №3. – С.23-24.

Задура Б. Любіть Ірванця // Ірванець О. Любіть!..: Вірші з трьох книг і з-поза них. – К.: Критика, 2003.

Семінар 2.

Творчість представників угруповань “Нова дегенерація”, “Пропала грамота”, “ЛУГОСАД” та інших поетів новітньої української літератури кінця ХХ – початку ХХІ століття

План

1. Характер художніх експериментів поетів угруповання “Нова дегенерація”:

1.1. Історія створення та діяльність угруповання.

1.2. Еволюція поетичного шляху Івана Андрусяка: аналіз основних поетичних збірок, особливості поетичного стилю.

1.2.1. Поезія періоду “Нової дегенерації” (вірш-маніфест “Ми не маски”).

1.2.2. Роздуми над суперечностями людського буття у поезіях “Я помираю вас. Така печаль”, “істинно кажу тобі – зима”, “осінь вечір пора вмирати”, “мій Господи, поговори за нас” та ін.

1.2.3. Проблеми літератури, митця і творчості (поема “Отруєння голосом”, “Письмо Франкові”, “поезія народжується з того...” і т.д.).

1.2.4. Переосмислення народних легенд у поезії І. Андрусяка (“Петрові батого” та ін.).

1.3. Степан Процюк – представник нової дегенерації, його творчість. Характеристика збірок “На вістрі двох правд”, “Апологетика на світанку”.

1.3.1. Філософія бунту у віршах, намагання ліричного героя втекти від світу Абсурду і Хаосу (“ми – діти zdegradovanoї країни і zdegradovanого часу” (із Маніфесту угруповання) “Знаю”, “Коли тікає щастя із анкет...”). Проблематика інших поезій із збірок.

1.4. Творчий доробок Івана Ципердюка.

2. Поетичний доробок членів “ЛУГОСАДУ”: Івана Лучука, Назара Гончара та Романа Садловського.

3. Творчі шукання членів угруповання “Пропала Грамота” (Юрка Позаяка, Семена Либоня та Віктора Недоступа).

4. Художній зміст віршів Сергія Жадана.

4.1. Поезія С. Жадана: аналіз поетичних збірок, основні мотиви творчості, музично-поетичні проекти.

4.2. Вірш-рефлексія “Цитатник” – роздум над змістом власного “я” у контексті історії і культури України.

4.3. Часопростір України у поезіях “Диск вечірнього сонця блазнювато повис”, “Переваги окупаційного режиму”.

4.4. Зображення пейзажів, картин природи у поєднанні з роздумами про людське існування (“За хвилину до того, як випаде дощ”, “Червень дозрівав, немов зерно”, “Музика, очерет...”).

4.5. Тема міста у творчості С. Жадана (“Це просто день, що врубється в простір”, “Donbass independent” та ін.).

4.6. Музичні проекти Сергія Жадана.

5. Київський поетичний неоавангард (Андрій Підпалій, Михайло Бриних).

Література

Тексти: <http://poetry.uazone.net/>

Андрусяк І. “Зоряний відрив” чи “місце зради”? // Література плюс. – 1998. – Ч. 3. – Жовтень. – С.7.

Березовчук Л. Поруйнування Єрусалима // Критика. – Березень. – 2000. – №3. – С.25-28.

Жадан С. Цитатник. (Вірші для коханок і коханців). – К.; Смолоскип, 1995. – 62 с.

Сулима М. Дао Жадана, або свободою користуються по-різному // Література плюс. – Жовтень, 1998. – Ч.3. – С.2.

Гуменюк Н. За межами і простору, і часу // Віче. – 1996. – 19 грудня.

Семінар 3.

Жіноча поезія. Інтимна, любовна лірика кінця ХХ – початку ХХІ століття

План

1. Феміністична течія у новітній українській поезії:

1.1. Оксана Забужко (зб. “Травневий іній”, “Диригент останньої свічки”, “Апостол”, “Новий закон Архімеда”). Життєвий і творчий шлях письменниці. Поетичний доробок. Вірші “Прощання між зірок”, “Поскриптум”. Традиції і новаторство в поетичних текстах. Вірш “Попелюшка”, його актуальність.

1.2. Людмила Таран (зб. “Оборот душі”, “Колекція коханок”);

1.3. Любов Голота (зб. “Жінки і птиці”, “На чоловічий голос”);

1.4. Ірина Жиленко (зб. “Вечірка у старій винарні”, “Пори року”);

1.5. Людмила Гнатюк (“Миттева слабкість”, “Незбагненна печаль”, “Я перестала розуміти світ”);

1.6. Поетичний світ Наталки Фурси;

1.7. Лірика Мар’яни Савки;

1.8. Поезія Анни Білої;

1.9. Екзистенційні мотиви віршів Тетяни Лопушняк.

2. Любовна лірика:

2.1. Ірени Гніздовської (збірка “Римська стопа”);

2.2. Маріанн Кіяновської (“Соломонові ночі. Апокрифи”);

2.3. Марії Матіос (поезії “З кожного дня Марії”, “Триєдина перспектива”, “Із днів блуду”, “Із днів оптимізму”, “Овеча сльоза”, “Це” та ін.);

2.4. Олесі Мудрак (збірка “Горизонтальна зебра”).

Література

Сайти: <http://dotyk.in.ua>

<http://poetry.uazone.net>

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Тенденції розвитку новітньої української прози.

Семінар 4.

Постмодерний дискурс прози Ю.Андруховича.

Творчість представників галицької школи прозаїків:

Т.Прохасько, Ю.Іздрик

План

1. Естетичні засади постмодернізму. Розвиток постмодернізму в українській літературі. Галицька прозова школа в контексті постмодернізму.

2. Прозова творчість Ю.Андруховича. Роман “Рекреації”. Смісл назви твору. Бахтінський принцип “багатоголосся” побудови. Особливості постмодерного наративу письменника. Використання прийомів розповіді української вертепної драми. Сюжетна канва роману. Інтертекстуальне поле твору, карнавалізація, перетворення героя з атрибутами постколоніальної дійсності. Система образів і наративні прийоми їх моделювання, амбівалентність характеристик, гра з читачем.

3. Літературні алюзії у “Рекреаціях”, їх доречність і актуальність. Роль вірша Андруховича, прочитаного Мартофляком.

4. Антиколоніальна проблематика роману “Московіада”. Специфіка жанру, проблематика, система образів.

5. Антиколоніальна проблематика роману “Дванадцять обручів”. Особливості наративу, герої-фігури, герої-маски, підкреслена демонстрація технології творення тексту, відкритість, демонстративність гри з персонажем.

6. Життєвий та творчий шлях Т.Прохаська. Твори: “НепрОсті” (2002), “Ботакє”, “З цього можна зробити кілька оповідань” (2005).

7. Короткий огляд життєвого та творчого шляху Ю.Іздрика.

7.1. Змалювання постчорнобильського часу, шизофренічної особистості, роздвоєння і розстроєння героя у романі “Воццек” (1997).

7.2. Мала проза Юрія Іздика (на прикладі “Сонлітньоїночі”, “Сон про пошуки води”).

7.3. Прикметні риси культурологічна есеїстка Ю.Іздрика “Флешка. Дефрагментація” (2009).

Література

Баліна К. Постмодерний дискурс Юрія Андруховича // Українська література в загальноосвітній школі. – 2007. – №11. – С.14-18.

Бербенець Л. Текст-пастиш у творчості Ю.Андруховича // Слово і час. – 2007. – №2. – С.49-59.

Вдовиченко Г., Лань О., Керик О. Чи образив Андрухович Антонича? // Високий замок. – 2003. – 24 вересня. – С.15-18.

Гундорова Т. Карнавальний постмодерн // Післячорнобильська бібліотека: Український літературний постмодерн. – К.: Видавництво Видавництво “Часопис “Критика”, 2005. – С.77-95.

Калинська Л.М. Поетика постмодерністського українського роману: Юрій Андрухович, “Перверзія”. – К.: Знання, 1998. – 31 с.

Москалець К. Незадоволення твором // Сучасність. – 1993. – №9. – С.70-74.

Павлишин М. Українська культура з погляду модернізму // Павлишин М. Канон та іконостас. – К., 1997. – С.213-222.

Павлишин М. Що перетворюється в “Рекреаціях” Юрія Андруховича? // Павлишин М. Канон та іконостас. – К.: Час, 1997. – С.213-222.

Семінар 5

Жанрово-стильові особливості прози Василя Шкляра, Володимира Лиса, Валерія Шевчука

План

1. Постать і творчість Василя Шкляра в літературно-критичному висвітленні.

2. Особливості творення хронотопу в романах «Ключ» та «Елементал».

3. Історична основа романів «Залишенець. Чорний ворон», «Маруся».

4. Майстер художнього слова Володимир Лис. Особливості стилю. Аналіз творів «Країна гіркої ніжності» (2015), «Соло для Соломії», «Графиня», «Століття Якова». «Маска».

5. Особливості світобачення Валерія Шевчука. Зв'язок із давньою українською літературою, міфами. Художні та філософські особливості роману «Дім на горі».

Семінар 6
Сучасна українська “жіноча проза”. Прозова творчість О.Забужко.
Творчість М. Матіос

План

1. Життєвий і творчий шлях письменниці.
  2. Феміністичний рух в Україні. Сутність поняття “жіноча проза”, феміністичний контекст сучасної української жіночої прози.
  3. Роман “Польові дослідження з українського сексу” (1996) – “драматична і захоплююча історія боротьби за право бути жінкою, бути вільною особистістю у вільній країні...”, перший український роман, що здобув визнання за межами України.
  4. Зарубіжна та українська критика “Про польові дослідження...” („Хай буде соромно тому, хто погано про це подумає” (автор).
  5. Проблеми творчої особистості жінки у повісті “Я, Мілена” (1997).
  6. Проблематика повісті “Дівчатка” (1998).
  7. Трансформація фольклорного матеріалу у “Казці про калинову сопілку” (2000).
  8. Збірка прози “Сестро, сестро” (2003) – книжка-самоантологія. Оповідання “Сестро, сестро”, особливості жанру твору. Тема, проблематика. Узагальнення життя через призму дитячої і сформованої жіночої свідомості. Образ “кагебіста”. Роль мови для характеристики персонажа. Інші оповідання збірки “Сестро, сестро”.
1. Життєвий та творчий шлях М. Матіос.
    - 1.1. Роман “Солодка Даруся” (2004) лауреат Національної Шевченківської премії.
    - 1.2. “Щоденник страченої” (2005) – “психологічне дослідження ” М.Матіос про згубну пристрасть.
    - 1.3. Повість “Москалиця” (2008) М.Матіос: жанрово-композиційні особливості.
    - 1.4. “Майже ніколи не навпаки” (2007): трансцендентний реалізм, екзистенціальні вкраплення з властивою лише Марії Матіос мовою, непересічні колізії в житті звичайних людей.
    - 1.5. Оповідання “Апокаліпсис” М.Матіос.

Література

- Зборовська Н. Жіноче питання на порубіжні віків (Леся Українка, Оксана Забужко) // Слово і час. – 2004. – №2. – С.32-38.
- Корабльова О. Сексуальність як вияв самотності у прозі Оксани Забужко // Слово і час. – 2003. – №7. – С.76-83.
- Молоткаста Проня Прокопівна. Мадам Боварі в обставинах сексуальної революції (Про роман О.Забужко “ Польові дослідження з українського сексу”) // Дзвін. – 1997. – №3. – С.150-151.
- Секрет Т. “Польові дослідження з українського сексу” Оксани Забужко – перша послідовна спроба української літературної відвертості: // Українська мова та література. – 2008. – №13/16. – С.95-97.

Семінар 7 Особливості прози

Є.Кононенко, І.Роздобудько, Г.Вдовиченко, Люко Дашвар

План

1. Життєвий і творчий шлях письменниці Є.Кононенко.
  - 1.1. Зображення жінки на зламі формацій у новелістиці Є.Кононенко: “Новели для нецілованих дівчат”, “Повії теж виходять заміж”.
  - 1.2. Екзистенційні проблеми крізь призму детективного жанру (романи “Імітація”, “Зрада”, “Жертва забутого майстра”).
  - 1.3. Феміністичні проблеми у повістях “Без мужика”, “Ностальгія”.
2. Творчість І.Роздобудько. Романи “Ескорт у смерть” та “Гудзик”.
3. Дебютний роман Г.Вдовиченко “Пів’яблука” (2008).
  - 3.1. Роман “Тамдевін” Г.Вдовиченко — “це поетика Франсуази Саган, традиційність Шарлотти Бронте, романтика Ірен Роздобудько та казковість самої ГалиниВдовиченко”.
4. Проблематика села у романі «Село не люди».
  - 4.1. Квітка-папороті роману «Молоко з кров’ю».
  - 4.2Топос міста. Реальні та містичні картини і образи у романі «Рай.центр».
  - 4.3Соціокультурний контекст роману «Мати все».

Література

“На добрих людях час не так позначається, як на поганих речах” // <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:M0Ww0AoS5bMJ:cn.com.ua/N587/visitor/personal/1.html+%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%81+%D0%BC%D0%B0%D1%82%D1%96%D0%BE%D1%81&cd=10&hl=ru&ct=clnk&gl=ua> (Про М.Матіос)

Шимчишин М.“Діалог ідентичностей в оповідні “Апокаліпсис” Марії Матіос” // <http://www.pan-ol.lublin.pl/wydawnictwa/TZwiaz4/Szymczyszyn.pdf> .

Брайко О. Екзистенційні проблеми крізь призму детективного жанру (романи Євгенії Кононенко) // Слово і час. – 2003. – №2. – С.48-57.

Соловей О. Романи Євгенії Кононенко: бестселери для “елітаріїв”? // Слово і час. – 2003. – №2. – С.58-62.

Тарасюк Г. Проза життя без імітацій (Рецензія на збірку новел Євгенії Кононенко “Повії теж виходять заміж”) // Кур’єр Кривбасу. – 2005. – №184. – С235-240.

Стріха М. Євгенія Кононенко та її героїні - <http://www.umoloda.kiev.ua/>

Стріха М. „Імітація” Є.Кононенко як дзеркало доби імітацій – <http://www.culturalstudies.in.ua/>

Семінар 8

Молода альтернативна проза.

Творчість С.Жадана, Л.Дереша, І.Карпи, С.Ушкалова

План

1. Жадан Сергій. “Депеш Мод” (2004), “Біг Мак 2” (збірка оповідань і поезій) (2007), Ворошиловград (2010).
2. Дереш Л. “Архе”, “Культ”, “Намір!”, “Поклоніння ящірці”, “Притча про Дрозофіл”, “Тереза та парабола”, “Трохи птьми”, “Throbbing Gristle”.
3. Карпа І. “50 хвилин трави” (2002), “Сни Ієрихона” (2002), “Полювання в Гельсінкі” (2003), “Стоянка Amor Fati” (2003), “Фройд би плакав” (2004), “Ганеша і

Синкопа”, “Перламутрове Порно (Супермаркет самотності)” (2005), “Цукерки, фрукти і ковбаси” (2010).

4. Молодіжні субкультурні романи Світлани Поваляєвої.

5. Ушкалов С. “БЖД”.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Розвиток драматургії і театрального мистецтва кінця XX – початку XXI століття.

Сучасна українська дитяча література.

Семінар 9.

Жанрове розмаїття сучасної української драматургії.

План

1. Драматургічна творчість В.Ірванця (“П’ять п’єс” (2002): “Прямий ефір”, “Recording”, “Електричка”, “Маленька п’єса про зраду однієї актриси”).

2. Іздрик Юрій. “Білочка (разом з Шевою)”.

3. “Відверта” драматургія Леся Подерв’янського.

Література

Бондарева О.Є. Міф і драма у новітньому літературному контексті: поновлення структурного зв’язку через жанрове моделювання. Монографія. — К.: Четверта хвиля, 2006. — 512 с.

Сидоренко Ю. Час без героя // У чеканні театру. Антологія молоді драматургії. — К.: Смолоскип, 1998. — С.7-11.

Семінар 10.

Творчі пошуки молодих драматургів.

1. Поява антологій молоді драматургії “У чеканні театру” (1998), “У пошуках театру” (2003).

2. Монодрама Я.Верещак “Хованка”.

3. Щученко С. Цикл п’єс “Придурки”.

4. П’єса Лесі Волошин “Ще одна притча про любов”.

Література

Бондарева О.Є. Міф і драма у новітньому літературному контексті: поновлення структурного зв’язку через жанрове моделювання. Монографія. — К.: Четверта хвиля, 2006. — 512 с.

Сидоренко Ю. Час без героя // У чеканні театру. Антологія молоді драматургії. — К.: Смолоскип, 1998. — С.7-11.

Семінар 11.

Сучасна українська дитяча література

1. Загальний огляд розвитку дитячої літератури на сучасному етапі.

2. Література для дітей у творчості Ірен Роздобудько.

3. Тематичне й жанрове розмаїття творів для дітей Івана Андрусика.

4. Твори для дітей Зірки Мензатюк. Різноманітність тематики («Таємниця козацької шаблі», «Ангел Золоте Волосся», «Київські казки», «Як я руйнувала імперію» та ін.).
5. Аналіз творів для дітей Оксани Луцкевич («Дивні химерики, або Таємниця старовинної скриньки») та Оксани Дорожовець («Старий будинок»).
6. Твори для дітей Сашка Дерманського та Володимира Рутківського.

Рекомендована література

1. Дорожовець О. Старий будинок. – К.: Фонтан казок, 2015. – 190 с.
2. Мензатюк Зірка «Ангел Золоте Волосся». – Львів: Вид. Старого Лева, 2014. – 126 с.
3. Мензатюк Зірка «Таємниця козацької шаблі». – Львів: Вид. Старого Лева, 2006. – 146 с.
4. Луцкевич О. Дивні химерики, або Таємниця старовинної скриньки. – К.: Грані-Т, 2009. – 80 с.
5. Роздобудько І. Життя видатних дітей (Б.Паскаль, В.Моцарт, Г.Андерсен, К.Білокур, Ч.Чаплін): оповідання. – К.: Грані-Т, 2010. – 160с.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

«Постмодерна епоха в Україні: дискусії, спроба періодизації, провідні естетичні орієнтації»

Тема 1. Українська література 90-х років ХХ століття. Український поетичний авангард. Творчість поетів угруповання “Бу-ба-бу” – 5 год.

Знати визначення понять: “дискурс”, “модернізм”, “постмодернізм”, “авангард”, “авангардизм” – 1 год.

Вивчити напам’ять 2 вірші (за вибором) – 2 год.

Тема 2. Творчість представників угруповань “Нова дегенерація”, “Пропала грамота”, “ЛуГоСаД” та інших поетів кінця ХХ – початку ХХІ століття – 6 год.

1. Виписати та знати визначення термінів: “авангард”, “неоавангардизм”, “кітч”, “реконструкція”, “гра у мистецтві слова”, “конструктивізм”, “реконструкція”, “концептуалізм”, “постмодерний дискурс”, “рольова (персонажна) лірика”, “кубізм”, “сюрреалізм” – 2 год.

2. Вивчити напам’ять 2 вірші (за вибором) – 2 год.

3. Написати рецензію на одну зі збірок сучасних українських поетів – 2 год.

Тема 3. Жіноча поезія. Інтимна, любовна лірика кінця ХХ – початку ХХІ століття – 5 год.

1. З’ясувати відмінність понять: інтимна – любовна лірика – 1 год

2. Вивчити напам’ять 2-3 поезії (на вибір) – 2 год.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Тенденції розвитку новітньої української прози.

Розвиток драматургії і театрального мистецтва

кінця ХХ – початку ХХІ століття

Тема 4. Ідейно-естетичні пошуки прози 90-х років ХХ століття. Досягнення митців старшого покоління – 6 год.

Дайте визначення поняття “історична проза”. Назвіть її види та жанрові різновиди – 1 год.

Чим зумовлене піднесення історичної прози у 90-х роках ХХ ст.? Назвіть найкращі здобутки української історичної прози цього періоду – 1 год.

Законспектуйте: Ромащенко Л.І. Жанрово-стильовий розвиток сучасної української історичної прози: Основні напрями художнього руху: Монографія. – Черкаси, 2003. – 388 с. – 4 год.

Тема 5. Постмодерний дискурс прози Ю.Андруховича – 6 год.

1. Законспектуйте типи українського постмодерного дискурсу, які виділяє Т.Гундорова у книзі “Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн” – 2 год.

2. Випишіть визначення поняття “пастиш”. Наведіть приклади застосування цього методу у прозі Ю.Андруховича – 2 год.

3. Законспектуйте: Калинська Л. Синтез масового й елітарного: (На матеріалі прози Ю.Андруховича) // Слово і час. – 1998. – №2. – С.18-22 – 2 год.

Тема 6. Літературний андеграунд за тоталітарних умов. Проза В.Ірванця, В.Діброви, Б.Жолдака – 4 год.

Основні риси постмодернізму – 4 год.

Тема 7. Особливості прозової творчості Є.Пашковського, О.Ульяненка, В.Медвіда, С.Процюка, Ю.Покальчука – 4 год.

1. Дати визначення поняття “ризоматичне письмо”. Виписати характерні ознаки ризоматичного письма. Чому роман Є.Пашковського “Щоденний жезл” можна назвати книжкою-ризомою? – 2 год.

Тема 8. Творчість представників галицької школи прозаїків: Т.Прохасько, Ю.Іздрик, Ю.Винничук – 4 год.

1. Законспектувати: Романець М. Біль, бажання і відраза: міфологія плоті у прозі Забужко, Іздрика і Покальчука // Гендер і культура. Збірник статей. – К.: Факт, 2001. – С.110-120 – 2 год.

2. Прослухати ексклюзивне інтер’ю Ю.Винничука на сайті <http://www.bookclub.ua/ukr/read/vinnichuk/interview/> – 2 год.

Тема 9. Сучасна українська “жіноча проза”. Прозова творчість О.Забужко – 4 год.

1. Письмово схарактеризуйте головну героїню сучасної української жіночої прози (її вік, освіту, професію, матеріальний стан, погляди на життя, чоловіків тощо) – 2 год.

2. Прокоментуйте фразу з повісті “Дівчатка”: “Підлість є підлість, і терміну давності не має” (письмово) – 2 год.

Тема 10. Особливості прози М.Матіос, Є.Кононенко, І.Роздобудько, Г.Вдовиченко, Л.Дашвар – 4 год.

1. Законспектувати: М.Шимчишин “Діалог ідентичностей в оповіданні “Апокаліпсис” Марії Матіос” //

<http://www.pan-ol.lublin.pl/wydawnictwa/TZwiaz4/Szymczyszyn.pdf> – 2 год.

2. Письмово дайте відповідь на запитання: Визначте жанровий різновид роману “Зрада”. Як ви розумієте його назву? Який відомий композиційний прийом застосовано в романі? – 2 год.

Тема 11. Сучасна українська драматургія.

1. Повторити літературознавчі терміни: дискурс, драма, комедія, трагедія, трагікомедія, водевіль, кіч, поп-культура – 2 год.

2. Написати рецензії на три п'єси сучасних драматургів і на дві вистави – 16 год.

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Сучасна українська література» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекцій	11
2.	Семінарські заняття	66
3.	Практичні заняття	-
4.	Модульні контрольні роботи (1,2, 3)	75
5.	Самостійна робота	70
6.	Підсумковий рейтинговий бал	222
Екзамен		40

Розрахунок:

$$a : 60 = k$$

$$b : k = c$$

a – максимальна кількість балів з дисципліни

k – коефіцієнт

b – сума балів, набрана студентом

c – оцінка за семестр

$$222:60 = 3,7$$

коефіцієнт до розрахунку – 3,7

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 74	«задовільно»	ED
75 – 89	«добре»	CB
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект завдань для модульних контрольних робіт);

завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Сучасна українська література».

XI. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Історичні обставини творення новітньої української літератури. Естетичні засади постмодернізму. Розвиток постмодернізму в українській літературі.

2. Авангардизм. Основні етапи розвитку українського поетичного авангарду, його особливості.

3. АУП (Асоціація українських письменників) та літературні угруповання кінця ХХ – початку ХХІ ст.: “Бу-Ба-Бу”, “Нова дегенерація”, “ЛуГоСад”, “Пропала грамота” та ін.

4. Поетична творчість представників угруповання “Бу-Ба-Бу”: Ю.Андруховича, О.Іранця, В.Неборака.

5. Історія створення та діяльність угруповання “Нова дегенерація”.

6. Постмодерна українська поезія: проблеми, мотиви, образи.

7. Сучасна українська жіноча поезія (О.Забужко, Л.Таран, Л.Голота, І.Жиленко, Н.Фурса та ін.).

8. Художній зміст віршів Сергія Жадана: аналіз поетичних збірок, основні мотиви творчості, музично-поетичні проекти.
9. Поетична творчість Олега Солов'я.
10. Марія Матіос: між традицією і стилізацією (“Солодка Даруся”, “Майже ніколи не навпаки”, “Армагедон вже відбувся” та ін.).
11. Творчість Євгена Пашковського та Олеся Ульяненка в контексті житомирської прозової школи.
12. Постмодерний дискурс прози Юрія Андруховича.
13. “Рекреації” Ю.Андруховича – перший постмодерний твір сучасної української літератури: система образів, проблематика.
14. Особливості прози Юрка Іздрика – представника “станіславського феномену”.
15. Особливості медитативних повістей і есеїв Тарас Прохасько (ФМ “Галичина”, “Від чуття присутності”, “НепрОсті”).
16. Гендерні проблеми в романі О.Забужко “Польові дослідження з українського сексу”. Дискусії довкола твору.
17. Проблема творчої особистості жінки у повістях О.Забужко “Інопланетянка”, “Я, Мілена”.
18. Трансформація фольклорного матеріалу у “Казці про калинову сопілку” Оксани Забужко.
19. Перший прозовий роман Ліни Костенко “Записки українського самашедшого” та його особливості.
20. Жанрово-композиційні особливості роману Володимира Лиса “Століття Якова”.
21. Художня версія самотності у прозі Г. Пагутяк: особливості ідеостилію (“Діти”, “Потрапити в сад”, “Душа метелика”, “Господар”, “Слуга з Добромиля” та ін.).
22. Прозова творчість Євгенії Кононенко. Екзистенційні проблеми крізь призму детективного жанру (роман “Зрада”).
23. Зображення жінки на зламі формацій у новелістиці Є.Кононенко (“Драні колготки”, “Нові колготки”, “Special women” та ін.).
24. Проза Люко Дашвар: “Село не люди”, “Молоко з кров'ю”, “Мати все”, “Рай. Центр”, “Біті є. Макар”.
25. Карнавальне моделювання світу в текстах Олександра Ірванця. Антиутопічний роман “Рівне / Ровно”. Повість “Очамимря”.
26. Особливості прозової творчості Ірен Роздобудько (“Ескорт у смерть”, “Гудзик” та ін).
27. Художні доміанти прози Г.Вдовиченко. Романи “Пів'яблука”, “Тамдевін”.
28. Історична основа романів В.Шкляра «Залишенець. Чорний ворон», «Маруся». Особливості стилю.
29. Художні та філософські особливості роману Вал. Шевчука «Дім на горі».
30. Художні доміанти прози Світлани Пиркало (“Зелена Маргарита”, “Не думай про червоне”).

31. “Дівчинка, яка не бажає бути скромною”, Ірена Карпа та її прозова творчість.
32. Творчість Сергія Жадана і підлітково-дитяча альтернативна література.
33. Постмодерне малювання світу в романах Любка Дереша.
34. Художні шукання сучасної постмодерної драматургії.
35. Морально-етична проблематика драматургії 90-х років ХХ – початку ХХ століття.

Х. Рекомендована література

Основна:

1. Андрухович Ю. Дванадцять обручів. – К.: Критика, 2007. – 275 с.
2. Андрухович Ю. Світ пізнає національну літературу за прозою, – 1992. – № 4
3. Андрухович Ю. Таємниця. Замість роману. – Харків: Фоліо, 2008. – 478с.
4. Андрухович Ю. „Постмодернізм – не напрям, не течія, не мода” // Слово і час. – № 3. – 1999. – с. 66-67.
5. Білоцерківська Н. Література на роздоріжжі // Критика. – № 1. – 1998. – С. 6-8.
6. Білоцерківець Н. „Бу-Ба-Бу” та ін. Український літературний неоавангард: портрет одного року // Слово і час. – 1999. –№ 1.
7. Гундорова Т. „Бу – Ба – Бу”, Карнавал і Кіч // Критика. – № 7–8. – 2000. – С. 11-13.
8. Гундорова Т. Література і письмо, або місце нового в країнській літературі // Світовид. – 1997. – № 3. – С.113.
9. Гундорова Т. Карнавальний постмодерн // Український постмодерн. – К.: 2005
10. Гундорова Т. Ностальгія та реванш. Український постмодернізм у лабіринтах національної ідентичності // Кур'єр Кривбасу. – 2001. – №44. – С.165-172.
11. Поліщук О. Позиція персонажа в українській постмодерній прозі // Слово і час. – 2003. – №2. – С.70-74.
12. Харчук Р. Покоління постепохи. Проза // Дивослово. – 1998. – №1.
13. Харчук Р. Сучасна українська проза: Постмодерний період: Навч. посібник. – К.: ВЦ “Академія”, 2008.
14. Штонь Г. Художня реальність і постмодерн // Слово і час. – 2002. – №4. – С.63-64.

Додаткова:

15. Бовсунівська Т. Типологія української посттоталітарної художньої деструкції світобудови // Сучасність. – 2003. — № 10.
16. Бондарева О.Є. Міф і драма у новітньому літературному контексті: поновлення структурного зв'язку через жанрове моделювання. Монографія. – К.: Четверта хвиля, 2006. – 512 с.

17. Демченко А. Українська постмодерна література: Юрій Андрухович. – Херсон, 2004. – 24 с.
18. Жила С. «Трагедія адекватна історія»: роман Марії Матіос «Солодка Даруся» чи читацька конференція за цим твором // Українська література в загальноосвітній школі. – 2007. – № 3. – С.6-12.
19. Жулинський М. Подих третього тисячоліття. – Луцьк, 2000. – 122 с.
20. Масенко Л. Визначальні мотиви "Польових досліджень з українського сексу" // Слово і час. – 1997. – №2.
21. Плерома. Мала укр. енциклопедія актуальної літератури. – Ів.-Франк., 1998.

**Робоча програма навчального курсу
“Сучасна українська література”**

Укладач: *Богданець-Білоskalенко Наталія Іванівна*, доктор педагогічних наук, доцент кафедри української літератури і компаративістики Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка